

Vecumposms:

pamatskolas vecākais posms un vidusskola

Metode:

improvizācijas teātra tehnika "Lēciens telpā"

Laiks:

2 stundas

Mērķis:

skolēnu zināšanu un izpratnes pilnveide par Eiropas Savienības paplašināšanos.

Materiāls ietver:

- mācību procesa aprakstu,
- idejas, kā skolēnus sagatavot improvizācijas teātrim,
- snieguma līmeņu aprakstu, ko izmantot, sniedzot skolēniem atgriezenisko saiti mācīšanās procesā (formatīvā vērtēšana) un arī temata noslēgumā (summatīvā vērtēšana),
- izglītības standartā noteiktos sasniedzamos rezultātus, uz kuriem šī metode palīdzēs virzīties,
- izziņas materiālu kopu tēmas dziļākai izpratnei gan skolotājiem, gan skolēniem.

MĀCĪBU PROCESA APRAKSTS

Improvizācijas teātra tehnika "Lēciens telpā" ļauj aptvert dažādus aspektus Eiropas Savienības paplašināšanas procesā. Šo tehniku spēlē 4 cilvēki + vadītājs.

Sagatavošanās

Pirms improvizācijām skolēniem ir rūpīgi jāiepazīstas ar Kopenhāgenas kritērijiem, kur izklāstīti priekšnoteikumi un procedūras valstīm, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, kā arī ar Latvijas stāstu par pievienošanos Eiropas Savienībai.

Piedāvāriet skolēniem iepazīties ar materiāliem un meklēt tajos atbildes:

1. Kas var pieteikties dalībai Eiropas Savienībā?
2. Kādi ir galvenie pievienošanās kritēriji (Kopenhāgenas kritēriji)? Kā tie izpaužas dzīvē?
3. Ko pievienošanās sarunās apspriež un par ko vienojas?
4. Kas un kādā veidā pārrauga, vai valsts, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, pilda tam nepieciešamos nosacījumus?

Atbildes mudiniet noformēt skolēniem viegli uztveramā formā, piemēram, infografikas formā vai izmantojot kādu citu formu – intervijas izspēli ar Eiropas Savienības pārstāvi, pašiem ierakstot mācību video u.tml.

Būtiski, lai skolēni paši saviem vārdiem sarunājas par tēmu – valstu pievienošanās Eiropas Savienībai, proti, brīvi stāsta par Kopenhāgenas kritērijiem un pievienošanās procesu. Tas sniegs drošības sajūtu vēlāk par šo tēmu improvizēt.

Improvizācijas etīdes

1. Vadītājs iepazīstina skatītājus ar spēles noteikumiem: tūlīt būs iespēja palūkoties, kā notiek valstu pievienošanās Eiropas Savienībai. Ko tieši skatīties, tas atkarīgs no skatītājiem. Tādēļ skatītājiem sākumā jānoklausās īss stāstījums vai prezentācija par iestāšanos Eiropas Savienībā. Pēc izziņas informācijas sniegšanas skolēns uzraksta uz lapiņas vienu aspektu, par kuru vēlas uzzināt vairāk. Piemēram, kas ir Kopenhāgenas kritēriji vai kas notiek cilvēktiesību pārkāpšanas situācijās u.c.
2. Kad skatītāji uz lapiņām uzrakstījuši savus ieteikumus, vadītājs tos savāc, ieliek kādā cepurē, burkā vai citā traukā un vēlāk tehnikas izspēles laikā 4 no tiem izmanto.
Atvieglota versija: skatītāji no savām sēdvietām sauc ierosinājumus, ko vadītājs pieraksta un, pazīstot tos, kuri tūlīt izspēlēs ainas, izvēlas vai nu tos ierosinājumus, ko izspēlēt ir vieglāk, vai arī gluzi pretēji – ja vēlas sevi un spēlētājus izaicināt, var izvēlēties kompleksākos, neviennozīmīgākos piedāvājumus.
3. Pirmais spēlētājs nāk uz spēles laukuma/skatuves, un vadītājs viņam nolasa vienu no ieteikumiem, piemēram, kas notiek cilvēktiesību pārkāpšanas gadījumā. Pirmais spēlētājs sāk spēlēt ainu par šo ierosinājumu, izspēlējot tiesas spriedumu vai tēlojot cietušo, žurnālistu, kurš apraksta šo gadījumu u.tml.
4. Kādā ainas brīdī vadītājs to pārtrauc, izsaucoties: “Lēciens telpā!” Šajā brīdī pirmais spēlētājs sastingst pozā, kādā izsauciena brīdī atradās. Vadītājs izvelk no trauka nākamo skatītāju ierosinājumu, piemēram, kas ir Kopenhāgenas kritēriji?
5. Pievienojas otrs spēlētājs un, iedvesmojoties no pirmā pozas, piedāvā nākamo ainu par Kopenhāgenas kritērijiem, kas atrodas pilnīgi citā vietā un laikā. Abi spēlētāji nu spēlē citus personāžus, tas nozīmē, ar citu ķermeņa valodu, atšķirīgu balsi u.tml.
6. Vadītājs sauc: “Lēciens telpā!”, abi spēlētāji sastingst pozās, kādās tobrīd atrodas, vadītājs pasaka nākamo ierosinājumu, pievienojas trešais spēlētājs utt., kamēr spēlē visi 4 spēlētāji.

Refleksija/saruna pēc izrādes

Ja vēlas, pēc šīs improvizācijas teātra tehnikas izspēles iespējams reflektēt gan par tās saturu, gan tās formu, atbildot uz šiem jautājumiem:

Par saturu:

- Vai stāsti bija saprotami? Kas palīdzēja tos saprast? Kas, iespējams, traucēja?
- Kādā mērā stāsti bija ticami un atbilstoši reālajiem faktiem? Kas radīja ticamību, kādi fakti izskanēja? Kā pietrūka?
- Kādi jautājumi pēc izrādes noskatīšanās mums radās par valstu pievienošanos Eiropas Savienībai?

Par formu:

- Kā izdevās pārslēgties no stāsta uz stāstu? Kas palīdzēja un kas traucēja?
- Kas šādā improvizācijas tehnikā ir svarīgi – kādas prasmes, zināšanas nepieciešamas spēlētājiem un vadītājam?
- Vai bija iespējams saskatīt sakarības starp ainām?
- Kur vēl pasaulē iespējams vērot līdzīgu stāsta uzbūves struktūru, proti, dažādu stāstu fragmentus, kas pēc kāda laika turpinās?

IDEJAS, KĀ SKOLĒNUS SAGATAVOT IMPROVIZĀCIJAS TEĀTRIM

Improvizācijas teātris ir teātra forma, kurā izspēlētais notikums rodas spontāni, uz vietas, iepriekš to neizdomājot.

Lai tas izdotos, būtiski ir atcerēties un vingrināt vairākus improvizācijas teātra principus:

1. Saki: "Jā, un..." Proti, uz partnera ierosinājumu/ideju vienmār saki jā, piekrīti un tad pievieno kaut ko no sevis. Rūpējies, lai tavs piedāvājums nav pretrunā ar visu iepriekšējo!
2. Kad esi uz skatuves, sniedz jaunu informāciju – saki, kusties tā, lai arvien vairāk un dziļāk atklātu savu tēlu un virzītu notikumu gaitu!
3. Nebloķē! Par citu idejām nekad nesaki: "Nē!" vai nekritizē tās! Izturies tā, it kā jebkura ideja būtu pati labākā!
4. Izvairies uzdot jautājumus, izņemot gadījumus, ja tu ar to sniedz jaunu informāciju par notiekošo uz skatuves!
5. Spēlē to, kas notiek tieši tajā brīdī! Nestāsti par pagātņi, nerunā par nākotni. Esi dotajā mirklī!
6. Jau ainas sākumā definē vietu, kur tā risinās! To var darīt ne tikai, vienkārši pasakot, piemēram, ka esmu autoostā. Izmanto citus veidus – komentē autobusus, iejūties šoferā vai kontroliera tēlā, spēlē aizkaitinātu pasažieri vai jebko citu, kas palīdz atklāt vietas raksturu!
7. Esi konkrēts un lakonisks! Izvairies ilgi runāt par vienu un to pašu! Centies virzīt stāstu, piedāvājot jaunu pavērsienu!
8. Mainies, mainies, mainies! Atklāj sava tēla daudzšķautņainību, pārdzīvojumus, izaugsmes ceļus! Jo ir garlaicīgi skatīties uz kādu, kurš nemaz nemainās.

Vairāk par improvizācijas metodēm:

- Improvizācijas spēles nometnēs: <https://nometnes.gov.lv/customimg/86bcd87823e9980cc453c5fd5afd074c.docx>
- Improvizācijas teātris Latvijā. Mairitas Rosickas Bakalaura darbs: https://academia.lndb.lv/ftp/132/rosicka_mairita_20103922.pdf
- 10 Best Improv Games for Kids [ENG]: <https://www.childfun.com/recommendations/best-improv-games-for-kids/>
- 15 Improv Games, Exercises & Activities for Adults 2023 [ENG]: <https://teambuilding.com/blog/improv-games>

VĒRTĒŠANA

Darbu uzsākot, skolēnus vajadzētu iepazīstināt viņiem saprotamā valodā, kādi ir vērtēšanas kritēriji, ko tie nozīmē un kā mācīšanās procesa laikā katrs skolēns pamazām varēs sasniegt sev vēlamu līmeni.

Mācīšanās procesā, mēģinot etīdes, skolēni jāvērtē formatīvi, tas ir, sniedzot atgriezenisko saiti un nodrošinot iespēju to izmantot sava darba uzlabošanai, tādējādi šo vērtēšanas rīku izmantojot jau mēģinājumu procesā. Kad skolēni ir labi izpratuši vērtēšanas kritēriju nozīmi, aiciniet viņus sniegt atgriezenisko saiti savā vidū, izmantojot šo pašu snieguma līmeņu aprakstu.

Savukārt izrādē tas jums var kalpot vērtēšanas summatīvajiem mērķiem, tas ir, lai fiksētu skolēnu zināšanu un prasmju līmeni mācību procesa noslēgumā.

Kritēriji	Sācis apgūt	Apguvis daļēji	Apguvis	Apguvis padziļināti	Komentāri
Saturs	Etīdes saturs par kādu no Kopenhāgenas kritērijiem un iestāšanās procesu ir virspusējs, tas ir, bez piemēriem un/vai ar faktiem, kas tikai daļēji attiecas uz attēloto kritēriju.	Etīdē iekļauti daži fakti un/vai piemēri par kādu no Kopenhāgenas kritērijiem un iestāšanās procesu, taču stāstu ir grūti saprast.	Etīdē iekļauti būtiski piemēri un/vai fakti, kas precīzi atklāj kādu no Kopenhāgenas kritērijiem un būtiskāko par iestāšanās procesu. Vietām trūkst informācijas, bet stāstu kopumā var saprast.	Etīdē iekļauti būtiski un trāpīgi piemēri un/vai fakti, kas skaidro kādu no Kopenhāgenas kritērijiem un iestāšanās procesu. Tie izklāstīti secīgi, loģiski, radoši un skatītājus rosinoši.	<i>Saturs atspoguļo skolēnu tekstpratības rezultātu, proti, to, kādā mērā viņi ir izpratuši jauno informāciju. Šo kritēriju iespējams vērtēt gan grupā kopumā, gan katru dalībnieku atsevišķi. Ja vērtē grupu, tad kopā visā "Lēciens telpā" gaitā vajadzētu atklāties vairākiem Kopenhāgenas kritērijiem un būtiskākajām iestāšanās procedūras niansēm. Ja katrs skolēns tiek vērtēts atsevišķi, tad svarīgi, ka katrs skolēns savā improvizācijā iekļauj vismaz vienu Kopenhāgenas kritēriju un vismaz vienu būtisku iestāšanās procesa aspektu.</i>
Partnerība un improvizācija	Aktieris dažreiz reaģē uz citu aktieru teikto un darbībām, tomēr biežāk izpaužas, neņemot vērā pārējos/brīžiem bloķē citu idejas.	Aktieris klausās citos, brīžiem izmanto citu teikto un darbības, taču ik pa laikam atkal nereaģē un nepielāgojas izmaiņām, ko citi piedāvā.	Aktieris klausās citos, izmanto citu teikto un darbības, tās papildinot; netraucē un neierobežo citu aktieru izpaušmes, reaģē uz izmaiņām, pielāgojas.	Aktieris jutīgi klausās citos, izmanto citu teikto un darbības, tās papildinot; reaģē uz niansētām izmaiņām stāstā, elastīgi tām pielāgojas un atbalsta citu aktieru stāstus un to izpaušmes.	<i>Šis ir kritērijs, kurā vajadzētu vērtēt katru skolēnu atsevišķi. To, kā attīstīt prasmi grupā improvizēt, sk. iepriekš minētajos materiālos.</i>

IZGLĪTĪBAS STANDARTĀ NOTEIKTIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI, UZ KURIEM ŠĪ METODE PALĪDZĒS VIRZĪTIES

Sasniedzamie rezultāti sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā	Sasniedzamie rezultāti kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā	Temats teātra mākslas/ vidusskolas kultūras un mākslas kursu programmas paraugā	Eiropas Savienībā nozīmīgi notikumi, tēmas
<p>S.6.3.6. Stāsta par Latvijas kaimiņvalstīm un Eiropas Savienības valstīm. Pamato, kādēļ valstīm ir jāuztur labas attiecības ar citām valstīm. Skaidro, kāpēc valsts ir aizsargājama.</p> <p>S.9.1.5. Salīdzina dažādu cilvēku pieredzētos notikumus ar atbilstošā laika Latvijas, Baltijas reģiona un Eiropas notikumiem. Skaidro, kas veido nacionālo (piederība Latvijai) un eiropisko identitāti.</p>	<p>K.9.1.3. Veido radošu darbu ar idejai atbilstošu kompozīciju. Sintezējot vairākus vizuālās mākslas veidus, mērķtiecīgi izmanto, pārveido un kombinē zīmes un simbolus.</p> <p>K.9.1.7. Piedzīvo un vērtē teātri kā starpdisciplināru mākslu, kurā izteiksmes līdzeklis ir pats aktieris. Izvērtē, vai darbs ir procesā veidota izrāde, improvizācijas teātra izrāde vai atbilstoši scenārijam veidots priekšnesums. Pamato savu viedokli.</p> <p>K.9.2.1. Īsteno radošas un mākslinieciskas idejas sabiedrībai un sev aktuāliem mērķiem. Izmanto daudzveidīgus radošās domāšanas paņēmienus ideju precizēšanā. Idejas realizēšanai izmanto tekstu, skaņu, attēlu, kustību un dažādas tehnoloģijas.</p> <p>K.9.2.3. Publiskās uzstāšanās laikā mērķtiecīgi izmanto apgūtās prasmes (runa, kustība, iztēle). Izvērtē savu un citu snieguma kvalitāti atbilstoši ieceres mērķim. Izvērtē savu izaugsmi.</p> <p>K.9.3.9. Veido lomu, skatuvisku tēlu un priekšnesuma saturu, mērķtiecīgi izmantojot savu ķermeni, runu un iztēli. Analizē un izvērtē sava un citu veikuma atbilstību mērķim.</p> <p>K.9.4.3. Analizē un diskutē par mākslas darbā (literatūra, vizuālā māksla, mūzika, teātris) ietvertām individuālām un sabiedrībai kopumā svarīgām vērtībām.</p>	<p>Improvizācija</p> <p>Kā, spontāni darbojoties un ar auditoriju efektīvi sadarbojoties, radīt skatuvisku improvizācijas priekšnesumu?</p>	<p>Valstu pievienošanās Eiropas Savienībai</p>

Iestāšanās procedūra Eiropas Savienībā

Iestāšanās Eiropas Savienībā ir salīdzinoši ilgs un sarežģīts process, ko var iedalīt vairākos posmos:

- Pirmkārt, valsts, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, iesniedz Eiropas Savienības Padomei pieteikumu.
- Otrkārt, Eiropas Komisija sniedz atzinumu par valsts atbilstību Kopenhāgenas kritērijiem (skatīt tālāk).
- Treškārt, tiek lemts par kandidātvalsts statusa piešķiršanu. To piešķir ES Padome pēc labvēlīga EK atzinuma, ko Eiropadome ir izskatījusi.
- Līdz ar kandidātvalsts statusa piešķiršanu sākas sarunu process un Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšana jeb transponēšana valsts tiesību aktos. Kandidātvalsts statuss negarantē, ka valsts automātiski pievienosies ES, kā arī pati valsts var atsaukt pieteikumu par iestāšanos ES.
- Notiek sarunas un izvērtēšanas process, kura galvenais mērķis ir izstrādāt pilntiesīgu pievienošanās līgumu, kas veiksmīgas kritēriju izpildes un visu Eiropas Savienības valstu apstiprinoša balsojuma gadījumā rezultējas oficiālā uzņemšanā Eiropas Savienībā.

Iestāšanās kritēriji

Lai iestātos Eiropas Savienībā, valstij ir jāizpilda Kopenhāgenas kritēriji, ko Eiropadome izveidoja 1993. gadā. Tie ir:

- **politiskie** – stabilas iestādes, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību;
- **ekonomiskie** – funkcionējoša tirgus ekonomika un spēja izturēt konkurences spiedienu un tirgus apstākļus Eiropas Savienībā;
- **juridiskie** – spēja uzņemties dalībvalsts pienākumus, tostarp politiskās, ekonomiskās un monetārās savienības mērķu ievērošana.

Pievienošanās sarunas

Pievienošanās sarunas var sākties tikai tad, kad Eiropadome ir piešķirusi sarunu mandātu attiecīgajai valstij.

Sarunas un izvērtēšana notiek starp ES dalībvalstu valdību ministriem, vēstniekiem un pārstāvjiem no kandidātvalsts. Tās notiek par dažādiem tematiem un par katru atsevišķi. Visus apspriežamos un analizējamus tematus var iedalīt sešās sadaļās:

- 1. Pamatjautājumi** – juridiskās un pamattiesības; taisnīgums, brīvība un drošība; publiskie iepirkumi; statistika; finanšu kontrole; ekonomiskie kritēriji; demokrātisko institūciju darbība; publiskās administrācijas reformas.
- 2. Iekšējais tirgus** – brīva preču kustība; brīva darbaspēka kustība; tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība; brīva kapitāla kustība; uzņēmumu tiesības; intelektuālā īpašuma tiesības; konkurences politika; finanšu pakalpojumi; patērētāju tiesību un veselības aizsardzība.
- 3. Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme** – sabiedrības informēšana un mediji; nodokļu sistēma; ekonomiskā un monetārā politika; labklājība un nodarbinātība; uzņēmējdarbība un rūpniecība; zinātne un pētniecība; izglītība un kultūra; muiža.
- 4. Vides un klimata politika, ilgtspēja** – enerģētika; transports; satiksmes savienojumi ar Eiropu; klimats un tā pārmaiņas.
- 5. Resursi, lauksaimniecība un kohēzija** – lauksaimniecība un lauku attīstība; pārtikas drošība, veterinārā un fitosanitārā politika; zvejsaimniecība; reģionālā politika; finanšu un budžeta nodrošinājums.

6. Ārpolitika – ārējie sakari; ārējā drošība un aizsardzības politika.

Pēc sarunām kandidātvalstij jāīsteno viss, ko rekomendē Eiropas Savienība katrā no attiecīgajiem tematiem. Visām ES dalībvalstīm par katru tematu jābalso, proti, ka kandidātvalsts ir izpildījusi nepieciešamos kritērijus katrā no tiem.

Pārraudzība

Iestāšanās procesa un pievienošanās sarunu laikā Eiropas Komisija nepārtraukti pārrauga, kā kandidātvalsts izpilda izvirzītos nosacījumus un veic attiecīgās reformas. Komisija regulāri sniedz atzinumus, ziņojumus un skaidrojumus kandidātvalstij. Tas kalpo kā papildu atbalsts ceļā uz iestāšanos Eiropas Savienībā.

Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai

Pieteikumu pievienoties Eiropas Savienībai Latvija iesniedza 1995. gadā. Kā jau visām potenciālajām dalībvalstīm, arī Latvijai bija jāizpilda Kopenhāgenas kritēriji un jāveic nepieciešamās reformas.

1999. gadā Eiropadome nolēma uzsākt pievienošanās sarunas ar Latviju, bet 2002. gada 13. decembrī ES Padomes tikšanās laikā šīs sarunas oficiāli tika noslēgtas.

2003. gada 16. aprīlī Atēnās tika parakstīts Latvijas iestāšanās līgums ES.

2004. gada 1. maijā Latvija oficiāli kļuva par Eiropas Savienības dalībvalsti!

Izvērstāk par valstu pievienošanos ES: <https://eur-lex.europa.eu/LV/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html>

Atsauces:

1. Ārlietu ministrija. (2021). *Latvijas iestāšanās ES*. [Tiešsaistē]. Pieejams: <https://www.mfa.gov.lv/lv/latvijas-iestasanas-es>
2. Eiropas Komisija. (2022). *What is the Screening Process and how does it work?* [Tiešsaistē]. Pieejams: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Screening%20factsheet_0.pdf
3. Eiropas Komisija. (2022.) *EU accession process step by step*. [Tiešsaistē]. Pieejams: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/eu_accession_process_clusters%20%28oct%202022%29.pdf
4. Eiropas Komisija. (n.d.). *Steps towards joining*. [Tiešsaistē]. Pieejams: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/steps-towards-joining_en
5. Eiropas Savienība. (n.d.). *Pievienošanās Eiropas Savienībai*. [Tiešsaistē]. Pieejams: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/joining-eu_lv
6. Eiropas Savienības informācijas aģentūra. (n.d.). *Eiropas Savienība – pazīstu, saprotu, darbojos*. [Tiešsaistē]. Pieejams: <https://www.lu.lv/materiali/biblioteka/es/pilnieteksti/dazada/Eiropas%20Savieniba%20-%20pazistu,%20saprotu,%20darbojos.pdf>
7. Soņeca, V. (2022). *Iestāšanās Eiropas Savienībā*. [Tiešsaistē]. Pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/122367-iestasanas-Eiropas-Savieniba>

Kādas valstis var pievienoties Eiropas Savienībai?

Dalībai Eiropas Savienībā var pieteikties valsts, kas atrodas Eiropā un apņemas ievērot Eiropas Savienības noteiktās vērtības, t.i., cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, līdztiesība, vienlīdzība un tiesiskums.

Kādi ir galvenie pievienošanās kritēriji?

Katrai potenciālajai dalībvalstij ir jāizpilda Kopenhāgenas kritēriji, ko Eiropadome izveidoja 1993. gadā.

Kategorija	Apraksts	Piemēri
Politiskie	Stabilas iestādes, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību	Nodrošināt preses brīvību, tiesu varas neatkarību, vienlīdzīgas iespējas minoritātēm
Ekonomiskie	Funkcionējoša tirgus ekonomika un spēja izturēt konkurences spiedienu un tirgus apstākļus Eiropas Savienībā	Nodrošināt godīgus konkurences apstākļus, izskaust ēnu ekonomiku un korupciju
Juridiskie	Spēja uzņemties dalībvalsts pienākumus, tostarp politiskās, ekonomiskās un monetārās savienības mērķu ievērošana	Ieviest un ievērot Eiropas Savienības noteiktos likumus, tos iekļaujot savos tiesību aktos

Kā notiek pievienošanās process?

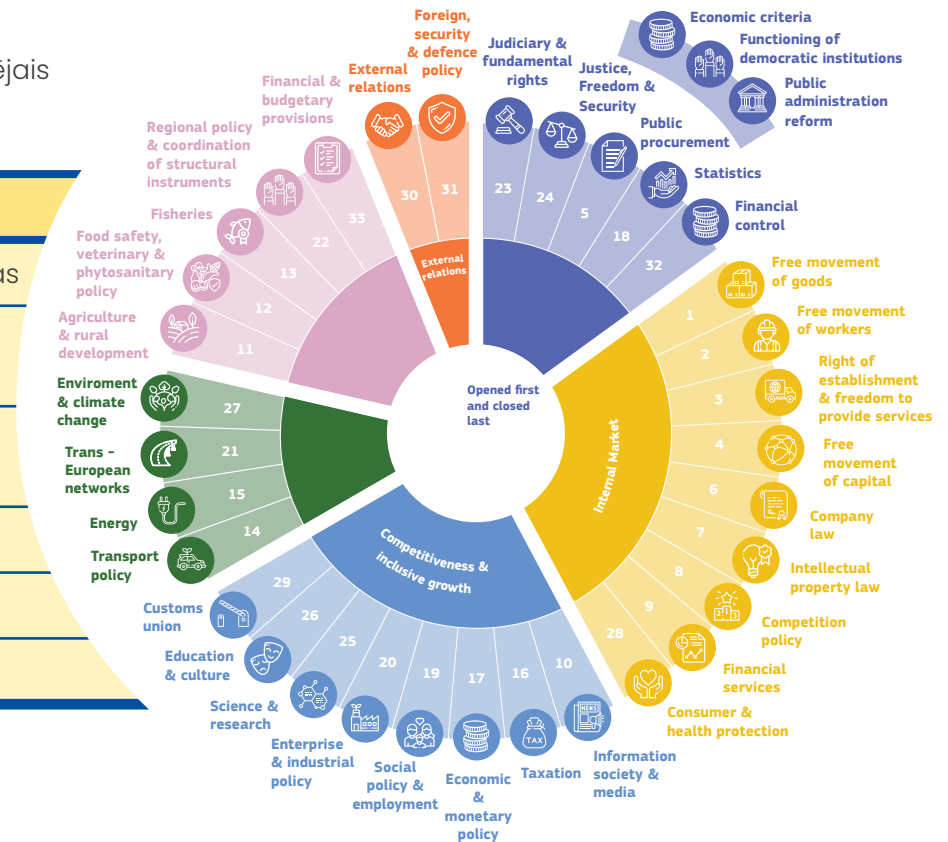
1	Valsts iesniedz pieteikumu Eiropas Savienības Padomei	2	Eiropas Komisija sniedz atzinumu (par valsts atbilstību Kopenhāgenas kritērijiem)
3	Eiropadome vienbalsīgi lemj par kandidātvalsts statusa piešķiršanu	4	Pēc noteikumu izpildes tiek uzsāktas pievienošanās sarunas
5	Sarunas norit par vairākām tēmām, kas sadalītas sešās sadaļās. Paralēli kandidātvalsts veic attiecīgās reformas, lai izpildītu Eiropas Savienības noteiktās prasības	6	Kad sarunas par visām tēmām ir noslēgušās (par katru tēmu balso visas ES dalībvalstis), Eiropas Komisija sniedz gala atzinumu par valsts gatavību kļūt par dalībvalsti
7	Balstoties uz šo atzinumu, Eiropadome vienbalsīgi lemj par sarunu slēgšanu. Par to jānobalso arī Eiropas Parlamentam.	8	Katrai ES dalībvalstij jāparaksta un jāratificē (jāapstiprina) pievienošanās līgums, kas apstiprina kandidātvalsts kļūšanu par dalībvalsti

Par ko tiek runāts pievienošanās sarunās?

Pievienošanās sarunu tematus var iedalīt sešās kategorijās: pamatjautājumi, iekšējais tirgus, konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme, vides un klimata politika, lauksaimniecība un ārpolitika.

Kategorija	Tematu piemēri
Pamatjautājumi	Taisnīgums, demokrātisko institūciju darbība, juridiskās tiesības
Iekšējais tirgus	Intelektuālā īpašuma tiesības, patērētāju tiesības, brīva darbaspēka kustība
Konkurētspēja	Nodokļu sistēma, labklājība un nodarbinātība, izglītība un kultūra
Vide un klimats	Enerģētika, transports, klimats un tā pārmaiņas
Lauksaimniecība	Reģionālā politika, zvejsaimniecība, lauku attīstība
Ārpolitika	Ārējie sakari, ārējā drošība un aizsardzības politika

Kas un kādā veidā pārrauga to, vai kandidātvalsts izpilda visus nosacījumus?

Iestāšanās procesa un pievienošanās sarunu laikā Eiropas Komisija nepārtraukti pārrauga, kā kandidātvalsts izpilda izvirzītos nosacījumus un veic attiecīgās reformas. Komisija regulāri sniedz skaidrojumus un ieteikumus kandidātvalstij. Tas kalpo kā papildu atbalsts ceļā uz iestāšanos Eiropas Savienībā.

Kā norisinājās Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai?

ES dalībvalstu pievienošanās līguma parakstīšanas ceremonija 2003. gada 16. aprīlī Atēnās Eiropadomes neformālajā sanāksmē Grieķijas prezidentūras laikā.

- 1995. gads – Latvija iesniedz pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā
- 1999. gads – Eiropadome nolemj aicināt Latviju uz iestāšanās sarunām
- 2002. gads – sarunas oficiāli tiek noslēgtas
- 2003. gads 16. aprīlis – Atēnās tiek parakstīts Latvijas pievienošanās līgums
- 2003. gada 20. septembris – tautas nobalsošanā (referendumā) Latvijas iedzīvotāji nobalso par pievienošanos Eiropas Savienībai
- 2004. gada 1. maijs – Latvija oficiāli kļūst par Eiropas Savienības dalībvalsti

